

tember 20-án átveszi a német vasuti hálózatot, míg a francia-belga igazgatás alatt álló vonalak novemker 20-án mennek át a társaság kezelésébe. Szankciókat csak nyilvánvaló mulasztás esetében fognak alkalmazni.

London, augusztus 18. A konferencia teljesítményei nagyon kedvezőek. A lapok egyértelműen megállapítják, hogy nagy előrehaladás történt a népek békéje felé. Azonban nem minden megállapodás ideális. A legnagyobb ered-

ménye azonban az, hogy a szövetségesek között létrejött a harmonia.

Berlin, augusztus 18. A német küldöttség ma reggel 3 óra 30 perckor ideérkezett. A küldöttséget a vasuti állomáson a miniszterek és a hatóságok képviselői fogadták. Délelőtti 10 óra 15 perckor a birodalmi elnök fogadta dr. Marx birodalmi kancellárt, valamint Stresemann és Luther birodalmi minisztert, akik az elnököt tájékoztatták a londoni értekezletről.

Az államvasutakat amerikai tőkével szanálják.

Budapest, augusztus 18. A legutóbbi hetekben igen sok esett az állam legnagyobb üzemének, a Máv.-nak szanálásáról. Itt is, ott is jelentek meg híradások különböző kombinációk alakjában, hogy miképpen és hogyan vették tervbe az államvasutak teljes gazdasági rekonstrukcióját. Beavatott helyen a nagyfontosságú kérdéstről most a következőket mondták:

— Tudvalevő, hogy a háború s az azt követő forradalmak, valamint a megszállás óriási és a mai értékben szinte fel sem becsülhető kárt okozott a Máv.-nak. A békebeli üzem visszaállításához elsősorban is nagy beruházásra van szükség, amihez viszont az üzem arányaihoz mért rendkívüli nagy tőke szükséges. Noha a Máv. gazdasági rekonstrukciója az ország szempontjából is elsőrendű fontosságú érdek, mégis a 250 millió koronás népszövetségi kölcsön keretei közé sehogy sem sikerült beilleszteni. Ismeretes, hogy a szanálásról szóló törvény külön foglalkozik a Máv.-val általában az állami üzemekkel és a jövőben követendő elvként megállapítja ezeknek a közüzemeknek a szó legteljesebb értelmében való kommercializálását. Vagyis ez azt jelenti, hogy az eddigi nehézkes, sőt ráfizetéses állami üzleti ügyvitellel szakítanak és csak úgy, mint a magánvállalkozásoknál, szigorúan kereskedelmi alapokra helyezkednek.

— Az eddigi üzletvezetés megváltozásának ga-

ranciája tehát a Máv. szanálásának első feltétele. Ezek után kerülhet csak szóba az államvasutak számára felvehető külön népszövetségi kölcsön, vagy valamilyen konzorcium bevonásával megindított szanálás. A tavaszon a Máv. iránt angol társaság érdeklődött. Ennek idején tárgyaltak is a kormánnyal, hogy bizonyos feltételek mellett hajlandók volnának a Máv. pénzügyi rekonstrukciójában résztvenni. Ezzel egyidejűen egy francia konzorcium is, nem hivatalos uton, érdeklődött az államvasutak iránt, majd velük is tárgyaltak.

— A tárgyalás sem az angolokkal, sem pedig a franciákkal nem szakadt meg, hanem szünetel, mert időközben felmerült az a terv is, hogy egy külön népszövetségi kölcsönrel minden idegen érdeklőség bevonása nélkül hozzák rendbe pénzügyileg és emeljék a békebeli nivóra a Máv.-ot.

— Most legutóbb az itt járt James Speyrel és bankártársaival folytatott hivatalos megbeszélés során szó esett a Máv. szanálásáról. Az amerikaiak nem idegenkedtek a gondolattól, sőt amennyiben megegyezésre kerülne a sor, módjukban van mindenképp kedvezőbb feltételek mellett a szükséges tőkét rendelkezésre bocsátani. Nagyon valószínűnek látszik, hogy a kormány nem foglalkozik tovább a Máv. számára külön megszerzendő nemzetközi kölcsönrel és azon lesz, hogy a Máv. szanálását amerikai tőkével hajtsa végre, ami az ország érdekeinek is a legjobban megfelelne.

A szegedi munkásság impozáns tüntetése az örök béke mellett.

„Magyarország népe a köztársaság felé hajlik.“

Szeged, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) Vasárnap délelőtti impozáns keretek között tartották meg a szegedi munkások azt a békegyűlést, amelynek jelszava az egész világon: Soha többé háborút! A békegyűlés alkalmával a hallgatóság teljesen megtöltötte a Vigszinpad helyiségét, sőt még az állóhelyeket is. Az egész gyűlés egy nagy demonstráció volt az örök béke gondolata mellett, impozáns erővel nyilatkozott meg az egész tömeg, hogy *semmi áron sem hajlandó belemenni egy új öldöklő háborúba.* Ez a gyűlés, valamint a többiek is, amelyeket vasárnapon tartottak meg az egész országban, nyíltan mutatta, hogy az országban asilárdan harcolnak a háború ellen.

A gyűlést Valentini Ágoston üdvözlő szavai vezették be, majd Kabók Lajos nemzetgyűlési képviselő tartotta meg mélyenjáró beszédét. A szarajevói merényleten kezdte azoknak a dolgoknak ismertetését, amelyek közvetlenül megelőzték a világháborút. Ez a merénylet a kapitalizmus merénylete volt a világ béke ellen. A monarchia vak imperializmusában olyan feltételeket szabott Szerbiának, amelyekről mindenki tudta, hogy elfogadhatatlanok. Csak hogy a monarchia jó üzletnek vélte a háborút. Nagyon jó üzlet volt ez, Románia azokkal a golyókkal lötte a monarchia csapatait, amelyeket Ausztria-Magyarország készített és szállított Romániának...

— Jaurès volt az első martirja a békének, akit nemsokára százaknak és ezreknek kellett követni megdöbbenő sorsában. A háborúnak borzalmai mind a két oldalon rettenetes keretek között mutatkoznak. A legyőzötteknél épp úgy ott vannak a rokkantak, a bénák, a vakok, az árvák, az özvegyek, mint a győztesek „boldog“ államában. A kettő között csak az a különbség, hogy a győztesek valamivel könnyebben uszák meg a háború utáni időket. Azokban az országokban, ahol urrú lett a demokrácia, ott sokkal hamarabb jutott rendes kerékvádsba az állam, mint azok, amelyek még mindig eltérő a népakaratot. Így van ez első sorban nálunk. (Ugy van! Ugy van!)

— Amikor az első csapatok elindultak a frontokra — folytatja Kabók —, a mágnás asszonyok vöröskereszteseknek csaptak fel — unalmukban. Ezzel is azt akarták, hogy a

szegény emberek minél nagyobb hévvel menjenek az ágyuk torka elé, hiszen főherceg és grófok fogják őket ápolni! Új szórakozás volt ez csupán — és csak néhány hónapig. Amikor azután tízezerszámra hozták haza a bénákat és a vakokat, akkor nem várta, nem gondozta őket senki. Ráuntak ezekre a borzalmakra a főhercegek. Nem törődtek ekkor már azzal, hogy mit jelent, amikor bénán, sántán, vagy vakon jön haza az apa és fiú. A lányoknak és anyáknak be kellett menni a gyárakba muniót gyártani és az állam nem gondoskodott a bénákról, a vakokról, a gyermekekről.

A hadisegélyekről beszél ezután, azokról a nyomorult koronákról, amelyeket senkisé tud elfelejteni. Mindenki emlékszik még arra is, amikor a németek hatalmas császára büszkén mondta ki a lírai szókat: „Mire a falevelek lehullanak, minden katona otthon lesz!“ Sokszor lehullottak ezután a falevelek, öt év múlt el, míg haza tudtak egyesek jönni, akiket nem temetett el a falevél az árkokban. A borzalmak között azután nem tudták tovább tartani a frontokat. A rettenetes nélkülözés bomlasztotta fel a harctereket.

Három-négyszer lett volna alkalom a békére, de nem állt meg a monarchia, győzni akart! De valamiről megfeledkeztek; hogy a háború a királyok „üzemi balesetét“ is előidézhette... A német császárságból köztársaság lett a háború után, Ausztria ma a legdemokratikusabb népköztársaság. (Éljen, éljen! — kiáltják közbe.)

— És Magyarország népe is a köztársaság felé hajlik tagadhatatlanul! — mondta ezután Kabók Lajos.

— Ugy van! — kiáltja az egész hallgatóság. — Éljen a köztársaság!

Rossz üzlet a háború, állapítja meg ezután. Számokat olvas fel, hogy mit jelentett a háború. Németországban az elmaradt születések száma 3,600,000, az elesettek száma kétmillió, az összes veszteség pedig hat és félmillió! Nálunk másfélmillió az elesettek száma, az összes veszteség pedig 5,800,000. A háború alatt tízenkétmillió lélek pusztult el. Az elmaradt születések száma pedig huszmillió. A háború összes vesztesége harmincötmillió, de ebben a számban nincs benne Amerika és Japán. És hol van a rokkantak száma?

— Ezeknek a számoknak kell meggyőzni

mindenkit, ha még egyszer háborúról lesz szó. *Dörögje oda akkor mindenki: Soha, soha többé háborút!* (Lelkes éljenzés és taps.)

— Hatszázharminckét millió arany márkát költöttek el a háborúban az ántántállamok, a központi hatalmak pedig 274 millió arany márkát. Összesen egybillió arany márkára rug a háború költsége. Mit lehetett volna ezért építeni! Ezt az összeget csak csillagászati számokban lehet kifejezni magyar koronákban. A kiadásokból 400 évig lehetett volna a magyar államháztartás kiadásait biztosítani. Azért van olyan nyomorúság, mert azt a pénzt, amiből építeni lehetett volna, fellöpték a levegőbe és elsüllyesztették a tengerekbe és embereket gyilkoltak halomra! Minél erősebben kell szembeállítani egy esetleges újabb háborús gondolattal.

Ezután Angliáról beszél, a kontinens egyik leghatalmasabb államáról, ahol Labour Party, a munkások pártja kormányoz. És Franciaországban is. Amit Poincaré és Millerand nem tudott megcsinálni, azt megcsinálta Macdonald és Herriot: a Ruhr-terület kiűritése az igazi béke kezdetét jelenti.

— Magyarországon a legnagyobb népellenes uralom folyik, míg nyugaton a demokrácia és a béke jegyében kormányoznak. A népek elnyomásával azonban csak ideig-óráig lehet kormányozni! (Ugy van!) Mit akarnak az urak? Újabb háborút! Egyetlen katont sem fognak kapni! Nem vagyunk egyedül, az egész világon egyetlen jelszó van: Ne legyen többé háború! Emberek vagyunk és nem hagyjuk magunkat barmok módjára vágóhídra vinni. Ha még egyszer háborúra akarnak trombitálni, akkor elő fog jönni a bénák és a vakok hadserege — és meg fognak állni az összes gyárak!

— A különbségeket az egyes államok között — fejezte be nagyhatású beszédét Kabók Lajos — nem fegyverrel kell elintézni, hanem a népek szövetségének zöld asztalánál. Ez a mai gyűlés csak az első megmozdulása a nagy küzdelemnek. Készülni kell mindenkinek a sorozatos munkára. *Háborút üzenünk a háborúnak! Soha, soha többet háborút!*

Lelkes tapsal és éljenzéssel köszöntötte a tömeg ekkor Kabók Lajost, majd Valentini Ágoston záróbeszédében kijelentette, hogy nem elég levonni a tanulságot, hanem fontos, hogy megszülessen a népakarat, amely lehetetlenné tesz minden újabb megszállást. Ezt a gondolatot egy pillanatra sem hagyjuk nyugodni.

A munkásság a gyűlés végével lelkesen élte az örök békét.

Cseheket utasítottak ki Jugoszláviából.

Prága, augusztus 18. A Csehszlovo megtorló intézkedéseket sürget Jugoszlávia ellen, mert a délszláv államban tömegesen utasítják ki Csehszlovákia állampolgárait. Legutóbb is egyellenny nap 20 csehországi alattvaló volt kénytelen vándorbotot ragadni. Valamennyien a Bélyén levő cukorgyár alkalmazottai voltak a kiutasítottak.

Jugoszlávia ígérete Romániának a prágai konferencián.

Róma, augusztus 18. A Tribuna nagy feltűnést keltő cikkben vitatkozik a Prager Presse-vel, amely a római lapnak szemrehányást tett azért, hogy a kisántánt jövőjét pesszimiztikusan ítéli meg. A Tribuna most a cseh kormány lapjának a következőket feleli: „A kisántánt fennállása semmiféle hasznot sem jelent Romániára nézve, mivel a magyar részről fenyegető veszedelem teljesen ki van küszöbölve, különben is az ilyen veszedelemmel szemben Románia egymaga is helyt tudna állani. A kisántánt tudatában van annak, hogy a legnagyobb fontosságú kérdést csak az orosz probléma jelentheti számára.“

A Tribuna mindezek után így folytatja: „Hozzátehetjük még, hogy amennyiben Magyarország, vagy Bulgária a maguk javára akarnák fordítani az esetleges kritikus helyzetet, hogy Romániát hátbalámadják, Jugoszlávia eleget tenne szerződéses kötelezettségének, hogy Közép-Európában a status quo-t garantálja, mert Jugoszláviának is közvetlen érdeke, hogy Magyarország, vagy Bulgária területi megnagyobbodását ellenezze. Tudtunkkal ez volt az egyetlen ígéret, amelyet Jugoszlávia a prágai konferencián Romániának tett.“